

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7

กระดาดำทำกร และ งบการเงิน

(Working Paper or Work Sheet and Financial Statement)

จุดประสงค์การเรียนรู้ (ปลายทาง)

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในความหมายของกระดาดำทำกร ส่วนประกอบของกระดาดำทำกร 8 ช่อง ขั้นตอนในการจัดทำกระดาดำทำกร 10 ช่อง กระดาดำทำกร 8 ช่อง และสามารถจัดทำกระดาดำทำกร 10 ช่อง และกระดาดำทำกร 8 ช่องได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้ (นำทาง)

1. บอกความหมายของกระดาดำทำกรได้
2. อธิบายรูปแบบและส่วนประกอบของกระดาดำทำกร 10 ช่อง และ 8 ช่อง ได้
3. อธิบายขั้นตอนในการจัดทำกระดาดำทำกร 10 ช่อง และ 8 ช่องได้
4. สามารถจัดทำกระดาดำทำกร 10 ช่อง และ 8 ช่องได้
5. สามารถจัดทำงบการเงิน จากกระดาดำทำกร 8 ช่องและกระดาดำทำกร 10 ช่องได้

สาระสำคัญ

1. กระดาดำทำกรเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยนักบัญชีในการจัดทำงบการเงินเท่านั้น ตัวกระดาดำทำกรไม่ถือเป็นงบการเงิน
2. จำนวนช่องที่อยู่ในกระดาดำทำกรนั้นจะมีมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้งานของกิจการนั้น ๆ ซึ่งอาจจัดทำเป็นกระดาดำทำกร 6 ช่อง 10 ช่อง 12 ช่อง หรือมากกว่านี้แล้วแต่ความจำเป็นในการใช้งานของแต่ละกิจการแต่ในหน่วยการเรียนนี้จะกล่าวถึงเฉพาะกระดาดำทำกร 8 ช่อง และกระดาดำทำกร 10 ช่อง
3. การจัดทำงบการเงินจากกระดาดำทำกรนั้นในหน่วยเรียนนี้จะกล่าวถึงเฉพาะงบกำไรขาดทุนและงบดุล เท่านั้น ซึ่งจะจัดทำได้ทั้งแบบรายงานและแบบบัญชี

เนื้อหา

- 7.1 ความหมายของกระดาดำทำกร
- 7.2 รูปแบบและส่วนประกอบของกระดาดำทำกร 10 ช่อง และ 8 ช่อง
- 7.3 ขั้นตอนในการจัดทำกระดาดำทำกร 10 ช่อง และ 8 ช่อง
- 7.4 การจัดทำกระดาดำทำกร 10 ช่อง และ 8 ช่อง
- 7.5 การจัดทำงบการเงิน จากกระดาดำทำกร 10 ช่อง และ 8 ช่อง

7.1 ความหมายของกระดาสทำการ

กระดาสทำการ (Work Sheet) เป็นแบบฟอร์มที่รวบรวมข้อมูลที่เป็นใช้ในการจัดทำงานการเงินมาไว้ที่เดียวกัน นักบัญชีจะใช้กระดาสทำการเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงรายการตอนสิ้นงวดก่อนปิดบัญชี อย่างไรก็ตาม กระดาสทำการไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของบันทึกทางการบัญชี (Accounting records) และไม่ใช่ว่ารายการการเงินที่ธุรกิจใช้เสนอต่อฝ่ายจัดการหรือบุคคลภายนอกที่สนใจแต่อย่างใด¹

กระดาสทำการจะช่วยให้การจัดทำงานการเงินในวันสิ้นงวดบัญชีเป็นไปอย่างรวดเร็วและง่ายขึ้น โดยการนำงบทดลองก่อนปรับปรุงมาใส่ไว้แล้วตามด้วย ช่องรายการปรับปรุง และงบการเงิน ตามความต้องการของกิจการ ซึ่งกระดาสทำการมีทั้งกระดาสทำการ 6 ช่อง กระดาสทำการ 8 ช่อง กระดาสทำการ 10 ช่อง และอาจมีจำนวนช่องมากกว่านี้อีกตามแต่ความจำเป็นของกิจการแต่ละแห่ง แต่ในหน่วยการเรียนนี้จะกล่าวถึงเฉพาะกระดาสทำการ 8 ช่อง และ กระดาสทำการ 10 ช่อง เท่านั้น

7.2 รูปแบบและส่วนประกอบของกระดาสทำการ กระดาสทำการ 8 ช่อง และกระดาสทำการ 10 ช่อง นั้นจะ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้เหมือนกัน คือ

1. ส่วนที่เป็นหัวขบ ประกอบด้วย ชื่อกิจการ คำว่ากระดาสทำการ และงวดเวลาพร้อม กับวันเดือนปีที่จัดทำกระดาสทำการนั้น

2. ส่วนที่เป็นตัวขบ

2.1 กระดาสทำการ 10 ช่อง ประกอบด้วยขบ 5 ขบด้วยกันคือ

- 1 งบทดลอง (ก่อนปรับปรุง)
- 2 รายการปรับปรุง
3. งบทดลองหลังปรับปรุง
4. งบกำไรขาดทุน
5. งบดุล

2.2 กระดาสทำการ 8 ช่อง ประกอบด้วยขบ 4 ขบด้วยกันคือ

- 1 งบทดลอง (ก่อนปรับปรุง)
- 2 รายการปรับปรุง
3. งบกำไรขาดทุน
4. งบดุล

กระดาสทำการ 8 ช่อง และกระดาสทำการ 10 ช่อง นี้บการเงินจะมีผลลัพธ์ เท่ากัน ต่างกันที่กระดาสทำการ 10 ช่องเพิ่ม ช่อง งบทดลองหลังปรับปรุง เพื่อ บวก / ลบ ยอดในงบทดลองก่อนปรับปรุง และ ช่องรายการปรับปรุงเข้าด้วยกันก่อนที่จะยื่นขอไปงบกำไรขาดทุนและ

งบดุล โดยที่ในกระดาศทำการ 8 ช่อง จะ บวก / ลบ รายการในช่องงบทดลองก่อนปรับปรุงและ
ช่องรายการปรับปรุงแล้วยื่นยอดไปที่งบกำไรขาดทุนและงบดุลโดยไม่ต้องพักยอดไว้ในงบทดลอง
หลังปรับปรุงก่อน ซึ่งกิจการจะเลือกทำกระดาศทำการแบบ 8 ช่อง หรือแบบ 10 ช่องก็ได้แล้วแต่
ความถนัดของพนักงานบัญชี **ข้อดีของกระดาศทำการ 10 ช่อง** คือ จัดทำช่องงบทดลองหลัง
ปรับปรุงไว้เพื่อให้ตรวจสอบตัวเลขที่จะยื่นไปในงบการเงินได้ง่ายไม่สับสน **ข้อดีของกระดาศทำ
การ 8 ช่อง** ทำงานได้เร็วขึ้นไม่ต้องทำงบหลายช่อง

รายละเอียดของตัวบ่งชี้การ 10 ช่อง

หมายเลข	ความหมาย
1	ชื่อบัญชี
2	เลขที่บัญชี
3	ใ้ส่ยอดเงินด้านเดบิตของงบทดลองก่อนปรับปรุง ในบัญชี หมวด 1 หมวด 5 และ ถอนใช้ส่วนตัว (ยอดที่ได้จากการ หาผลต่างด้วยคินสอในแยกประเภททั่วไป)
4	ใ้ส่ยอดเงินด้านเครดิตของงบทดลองก่อนปรับปรุง ในบัญชีหมวด 2 , 3 และ 4 (ยอดที่ได้จากการ หาผลต่างด้วยคินสอในแยกประเภททั่วไป)
5	ใ้ส่ยอดเงินด้านเดบิตของรายการปรับปรุง
6	ใ้ส่ยอดเงินด้านเครดิตของรายการปรับปรุง
7	ใ้ส่ยอดเงินด้านเดบิตของงบทดลองก่อนปรับปรุง บวก/ลบ กับรายการปรับปรุง
8	ใ้ส่ยอดเงินด้านเครดิตของงบทดลองก่อนปรับปรุง บวก/ลบ กับรายการปรับปรุง
9	ใ้ส่ยอดเงินด้านเดบิตของงบกำไรขาดทุน บัญชีหมวด 5 และสินค้าต้นปีโดยดึงมาจาก ช่องงบทดลองหลังปรับปรุง
10	ใ้ส่ยอดเงินด้านเครดิตของงบกำไรขาดทุน บัญชีหมวด 4 และสินค้าปลายปี โดยดึง ตัวเลขมาจากงบทดลองหลังปรับปรุง
11	ใ้ส่ยอดเงินด้านเดบิตของงบดุล บัญชีในหมวด 1 โดย ดึงตัวเลขมาจากงบทดลองหลัง ปรับปรุง
12	ใ้ส่ยอดเงินด้านเครดิตของงบดุล บัญชีในหมวด 2 และ หมวด 3 โดย ดึงตัวเลขมาจาก งบทดลองหลังปรับปรุง
13	ใ้ส่ยอดรวมของงบทดลองก่อนปรับปรุงซึ่งต้องมียอดเท่ากันทั้งสองด้าน
14	ใ้ส่ยอดรวมของรายการปรับปรุงทั้งสองด้านต้องมียอดรวมแต่ละด้านเท่ากัน
15	ใ้ส่ยอดรวมของงบทดลองหลังปรับปรุง ซึ่งทั้งสองด้านต้องมียอดรวมเท่ากัน
16	ใ้ส่ยอดรวมด้านเดบิตของงบกำไรขาดทุน (รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด)
17	ใ้ส่ยอดรวมด้านเครดิตของงบกำไรขาดทุน (รวมรายได้ทั้งหมด)
18	ใ้ส่ยอดรวมด้านเดบิตของงบดุล
19	ใ้ส่ยอดรวมด้านเครดิตของงบดุล
20	ใ้ส่คำอธิบายว่าผลต่างที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ
21	ใ้ส่ยอดรวมของงบกำไรขาดทุนทั้งหมดซึ่งยอดรวมทั้งสองด้านนี้ต้องเท่ากัน
22	ใ้ส่ยอดรวมของงบดุลทั้งหมด ซึ่งยอดรวมทั้งสองด้านนี้ต้องเท่ากัน

7.3 ขั้นตอนในการจัดทำกระดาดำการ

7.3.1 การจัดทำกระดาดำการ 10 ช่อง

1. ช่องงบทดลองก่อนปรับปรุง ให้นำผลต่างที่ได้จากการทำ Pencil footing ในบัญชีแยกประเภททุกบัญชีมาแสดงในช่องงบทดลอง แล้วรวมยอด สองด้านให้เท่ากัน และใส่ชื่อบัญชีสินค้าคงเหลือปลายปีในบรรทัดต่อจากยอดรวมงบทดลองก่อนปรับปรุง โดยยื่นยอดในงบกำไรขาดทุนด้าน Cr.(ตามสูตรการคำนวณต้นทุนขาย) และในงบดุล ด้าน Dr.(เป็นการบันทึกสินค้าปลายงวดวิธี Periodic Inventory System)

2. ช่องรายการปรับปรุง ให้นำรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไปมาใส่ในช่องรายการปรับปรุง โดยถ้างบทดลองก่อนปรับปรุงมีชื่อบัญชีนั้นอยู่แล้วก็ให้ใส่เดบิตหรือเครดิตในบรรทัดเดียวกันนั้น แต่ถ้าในงบทดลองก่อนปรับปรุงนั้นไม่มีชื่อบัญชีที่ปรับปรุงก็ให้เขียนชื่อบัญชีเพิ่มท้ายงบทดลองก่อนปรับปรุงนั้น เมื่อบันทึกรายการปรับปรุงครบทุกรายการแล้วให้รวมยอดทั้ง ด้านเดบิตและเครดิตจะต้องเท่ากัน

3. ช่องงบทดลองหลังปรับปรุง ให้ตรวจสอบยอดในบัญชีแต่ละบัญชีว่าบัญชีใดมีผลกระทบจากรายการปรับปรุงบ้าง โดยดูว่า ตัวเลขของบัญชีนั้นในงบทดลองก่อนปรับปรุงอยู่ด้านใดและในช่องรายการปรับปรุงอยู่ด้านใด ถ้าอยู่ด้านเดียวกันก็ให้บวกกัน แต่ถ้าอยู่คนละด้านกันก็ให้ลบกัน ซึ่งต้องทำเช่นนี้ทุกบัญชีจนหมด แล้วรวมยอด ทั้งด้านเดบิตและด้านเครดิต ยอดรวมทั้งสองด้านจะต้องเท่ากัน

4. ช่องงบกำไรขาดทุน ให้นำตัวเลขในงบทดลองหลังปรับปรุง หมวด 4 รายได้ และหมวด 5 ค่าใช้จ่ายมาแสดง ในด้าน เครดิต และ เดบิต ตามลำดับ รวม ถึง สินค้าคงเหลือต้นงวด และสินค้าคงเหลือปลายงวด ด้วย โดยสินค้าต้นงวดแสดงด้านเดบิต เพราะเป็นส่วนที่จะถูกนำไปขายต้องโอนเป็นต้นทุนขายในงวดนี้ ส่วนสินค้าคงเหลือปลายงวดไปแสดงด้าน เครดิต เพราะเป็นส่วนที่ยังขายไม่ได้ เมื่อยื่นรายการครบถ้วนแล้วให้รวมยอดทั้งด้านเดบิตและเครดิต ผลรวมที่ได้ :-

- ถ้ายอดรวมด้าน เครดิต (รายได้) มากกว่า ยอดรวมด้าน เดบิต (ค่าใช้จ่าย) ผลต่างถือว่าเป็นกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน ให้นำผลต่างนั้นใส่ไว้ในช่อง เดบิต (ข้างที่น้อยกว่า) แล้วรวมยอดทั้งสองด้านอีกครั้งจะได้ผลลัพธ์เท่ากันทั้งสองด้าน

- ถ้ายอดรวมด้าน เดบิต (ค่าใช้จ่าย) มากกว่า ยอดรวมด้าน เครดิต (รายได้) ผลต่างถือว่าเป็นขาดทุนจากการดำเนินงาน ให้นำผลต่างนั้นใส่ไว้ในช่อง เครดิต (ข้างที่น้อยกว่า) แล้วรวมยอดทั้งสองด้านอีกครั้งจะได้ผลลัพธ์เท่ากันทั้งสองด้าน

5. ช่องงบดุล ให้นำตัวเลขในงบทดลองหลังปรับปรุง หมวด 1 สินทรัพย์ , หมวด 2 หนี้สิน และ หมวด 3 ส่วนของเจ้าของ มาแสดงตามดุลของแต่ละหมวดบัญชี ยกเว้นสินค้าคงเหลือต้นงวดไม่ต้องนำมาแสดง เพราะถือว่าสินค้าคงเหลือต้นงวดได้จำหน่ายออกไปแล้วแต่จะ

บันทึกสินค้าคงเหลือปลายงวดเข้ามาเป็นสินทรัพย์แทน และนำผลต่างจากงบกำไรขาดทุนมาแสดงด้วยโดย :-

- หากเป็นผลกำไรสุทธิ จะยื่นขอผลกำไรนั้นในช่องเครดิตของงบดุล เพราะผลกำไรจะทำให้ส่วนของเจ้าของกิจการเพิ่มขึ้น

- หากเป็นผลขาดทุนสุทธิ จะยื่นขอผลขาดทุนนั้นในช่อง เดบิตของงบดุล เพราะผลขาดทุนจะทำให้ส่วนของเจ้าของกิจการลดลง

เมื่อยื่นขอครบทุกช่องทุกบัญชีแล้วรวมยอดทั้งสองด้านในงบดุล ผลรวมจะเท่ากันทั้งสองด้าน

ตัวอย่างที่ 1 ร้านสมฤทัย มีงบทดลองก่อนรายการปรับปรุง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 ดังนี้

ข้อบัญชี	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสด	101	28,300	-		
ลูกหนี้	102	12,000	-		
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	103			550	-
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	104	14,500	-		
วัสดุสำนักงาน	105	2,100	-		
เครื่องตกแต่งสำนักงาน	106	27,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม – เครื่องตกแต่ง	107			1,460	-
ที่ดิน	108	145,000	-		
เจ้าหนี้การค้า	201			13,000	-
ทุน – สมปรารถนา	301			216,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	1,500	-		
ขายสินค้า	401			121,840	-
รับคืนสินค้า	401.1	1,100	-		
ส่วนลดจ่าย	401.2	1,200	-		
ซื้อสินค้า	501	97,200	-		
ส่งคืนสินค้า	501.1			800	-
ส่วนลดรับ	501.2			1,000	-
ค่าขนส่งเข้า	502	1,750	-		
ค่าโฆษณา	503	12,500	-		
เงินเดือน	504	10,500	-		
		354,650	-	354,650	-

ข้อมูลเพิ่มเติม :-

1. สินค้าคงเหลือปลายงวดตรวจนับและตีราคาได้ 18,200 บาท
วัสดุสำนักงานคงเหลือ 800 บาท
2. กิจการพบว่ายังไม่ได้จ่ายเงินเดือนของเดือนธันวาคม 3,800 บาท
3. ให้คิดค่าเสื่อมราคาเครื่องตกแต่ง 10% ต่อปี
4. ให้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ 8 % ของยอดลูกหนี้

- ให้ทำ
1. บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป ณ วันสิ้นปี
 2. จัดทำกระด้ายทำการ 10 ช่อง สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2550
 3. จัดทำกระด้ายทำการ 8 ช่อง สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2550

1. บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป ณ วันสิ้นปี

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 23

พ.ศ. 2550		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ธ.ค.	31	วัสดุสำนักงานใช้ไป (2,100 - 800)	505	1,300	-		
		วัสดุสำนักงาน	105			1,300	-
(1)	31	ตัดวัสดุสำนักงานเป็นค่าใช้จ่าย					
(2)	31	เงินเดือน	504	3,800	-		
		เงินเดือนค้างจ่าย	202			3,800	-
(3)	31	ปรับปรุงค่าใช้จ่ายที่ยังไม่ได้จ่าย					
(4)	31	ค่าเสื่อมราคา – เครื่องตกแต่ง	506	2,700	-		
		(27,000 x 10%)					
(4)	31	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์				2,700	-
		คิดค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์และอาคาร					
(4)	31	หนี้สงสัยจะสูญ (12,000 x 8%) - 550	507	410	-		
		ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	103			410	-
		ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ 5%					

2. การจัดทำกระดาดำการ 10 ช่อง ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ช่องงบทดลองก่อนปรับปรุงและช่องรายการปรับปรุง

ร้าน สมฤทัย

กระดาดำการ

สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550

ข้อบัญชี	เลขที่ บัญชี	งบทดลอง				รายการปรับปรุง				งบทดลองหลังปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
เงินสด	101	37,300	-																		
ลูกหนี้	102	12,000	-																		
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	103			550	-			(4) 410	-												
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	104	14,500	-																		
วัสดุสำนักงาน	105	2,100	-					(1) 1,300	-												
เครื่องตกแต่ง	106	27,000	-																		
ค่าเสื่อมราคาสะสม –เครื่อง ตกแต่ง	107			1,460	-			(3) 2,700	-												
ที่ดิน	108	155,000	-																		
เจ้าหนี้การค้า	201			13,000	-																
ทุน – สมฤทัย	301			216,000	-																
ถอนใช้ส่วนตัว	302	1,500	-																		
ขายสินค้า	401			121,840	-																
รับคืนสินค้า	401.1	1,100	-																		
ส่วนลดจ่าย	401.2	1,200	-												-						
ซื้อสินค้า	501	78,200	-												-						

2. การจัดทำกระดาดทำการ 10 ช่อง ชั้นที่ 3 และ ชั้นที่ 4 ช่องงบทดลองหลังปรับปรุง และ ช่อง งบกำไรขาดทุน

ร้าน สมฤทัย

กระดาดทำการ

สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550

ข้อบัญชี	เลขที่ บัญชี	งบทดลอง				รายการปรับปรุง				งบทดลองหลังปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
เงินสด	101	37,300	-							37,300	-										
ลูกหนี้	102	12,000	-							12,000	-										
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	103			550	-			(4) 410	-			960	-								
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	104	14,500	-							14,500	-			14,500	-						
วัสดุสำนักงาน	105	2,100	-					(1) 1,300	-	800	-										
เครื่องตกแต่ง	106	27,000	-							27,000	-										
ค่าเสื่อมราคาสะสม – เครื่อง ตกแต่ง	107			1,460	-			(3) 2,700	-			4,160	-								
ที่ดิน	108	155,000	-							155,000	-										
เจ้าหนี้การค้า	201			13,000	-							13,000	-								
ทุน – สมฤทัย	301			216,000	-							216,000	-								
ถอนใช้ส่วนตัว	302	1,500	-							1,500	-										
ขายสินค้า	401			121,840	-							121,840	-			121,840	-				
รับคืนสินค้า	401.1	1,100	-							1,100	-			1,100	-						
ส่วนลดจ่าย	401.2	1,200	-							1,200	-			1,200	-						
ซื้อสินค้า	501	78,200	-							78,200	-			78,200	-						

2. การจัดทำกระดาดทำการ 10 ช่อง ชั้นที่ 3 และ ชั้นที่ 4 **ช่องงบทดลองหลังปรับปรุง และ ช่อง งบกำไรขาดทุน (ต่อ)**

ข้อบัญญัติ	เลขที่ บัญญัติ	งบทดลอง			รายการปรับปรุง			งบทดลองหลังปรับปรุง			งบกำไรขาดทุน			งบดุล		
		เดบิต		เครดิต	เดบิต		เครดิต	เดบิต		เครดิต	เดบิต		เครดิต	เดบิต		เครดิต
ส่งคืนสินค้า	501.1			800 -						800 -			800 -			
ส่วนลดรับ	501.2			1,000 -						1,000 -			1,000 -			
ค่าขนส่งเข้า	502	1,750	-					1,750	-		1,750	-				
ค่าโฆษณา	503	12,500	-					12,500	-		12,500	-				
เงินเดือน	504	10,500	-		(2) 3,800	-		14,300	-		14,300	-				
		354,650	-	354,650 -												
สินค้าคงเหลือปลายปี	104												18,200 -	18,200	-	
วัสดุสำนักงานใช้ไป	505				(1) 1,300	-		1,300	-		1,300	-				
เงินเดือนค้างจ่าย	202					(2) 3,800	-		3,800	-						
ค่าเสื่อมราคาเครื่องตกแต่ง	506				(3) 2,700	-		2,700	-		2,700	-				
หนี้สงสัยจะสูญ	507				(4) 410	-		410	-		410	-				
					8,210	-	8,210 -	361,560	-	361,560 -	127,960	-	141,840 -			
กำไรสุทธิ											13,880	-				
											141,840	-	141,840 -			

2. การจัดทำกระดาดทำการ 10 ช่อง ชั้นที่ 5 ช่อง งบดุล

ร้าน สมฤทัย

กระดาดทำการ

สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550

ข้อบัญชี	เลขที่ บัญชี	งบทดลอง				รายการปรับปรุง				งบทดลองหลังปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
เงินสด	101	37,300	-							37,300	-							37,300	-		
ลูกหนี้	102	12,000	-							12,000	-							12,000	-		
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	103			550	-			(4) 410	-			960	-							960	-
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	104	14,500	-							14,500	-			14,500	-						
วัสดุสำนักงาน	105	2,100	-					(1) 1,300	-	800	-							800	-		
เครื่องตกแต่ง	106	27,000	-							27,000	-							27,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม –เครื่อง ตกแต่ง	107			1,460	-			(3) 2,700	-			4,160	-							4,160	-
ที่ดิน	108	155,000	-							155,000	-							155,000	-		
เจ้าหนี้การค้า	201			13,000	-							13,000	-							13,000	-
ทุน – สมฤทัย	301			216,000	-							216,000	-							216,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	1,500	-							1,500	-							1,500	-		
ขายสินค้า	401			121,840	-							121,840	-			121,840	-				
รับคืนสินค้า	401.1	1,100	-							1,100	-			1,100	-						
ส่วนลดจ่าย	401.2	1,200	-							1,200	-			1,200	-						

7.3.2 การจัดทำกระดาดำทำการ 8 ช่อง

วิธีการและกระบวนการจัดทำกระดาดำทำการ 8 ช่อง จะคล้ายกับการจัดทำกระดาดำทำการ 10 ช่อง แตกต่างกันว่า กระดาดำทำการ 8 ช่อง จะไม่มีช่อง งบทดลองหลังปรับปรุง จะมีงบการเงินเพียง 4 งบคือ งบทดลองก่อนปรับปรุง รายการปรับปรุง งบกำไรขาดทุน และงบดุล เท่านั้น เมื่อ บวกกลับตัวเลขในช่อง งบทดลองก่อนปรับปรุง และช่องรายการปรับปรุงแล้ว ให้ยื่นยอดไปยัง งบกำไรขาดทุน และ งบดุล ตามหลักและวิธีเดียวกันกับกระดาดำทำการ 10 ช่องทุกประการ

ขั้นตอนในการจัดทำกระดาดำทำการ 8 ช่อง มีขั้นตอนและวิธีการเหมือนกระดาดำทำการ 10 ช่อง ทุกประการ ยกเว้นไม่ต้องจัดทำช่อง งบทดลองหลังปรับปรุง นอกนั้นเหมือนกันหมด

จากตัวอย่างที่ 1 สามารถนำข้อมูลมาจัดทำกระดาดำทำการ 8 ช่อง ได้ ดังนี้

3. การจัดทำกระดาดำการ 8 ช่อง ชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 ชั้นที่ 3 งบทดลองก่อนปรับปรุง รายการปรับปรุง งบกำไรขาดทุน

ร้าน สมฤทัย

กระดาดำการ

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550

ข้อบัญญัติ	เลขที่ บัญชี	งบทดลอง				รายการปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
เงินสด	101	37,300	-														
ลูกหนี้	102	12,000	-														
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	103			550	-			(4) 410	-								
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	104	14,500	-							14,500	-						
วัสดุสำนักงาน	105	2,100	-					(1) 1,300	-								
เครื่องตกแต่ง	106	27,000	-														
ค่าเสื่อมราคาสะสม – เครื่อง ตกแต่ง	107			1,460	-			(3) 2,700	-								
ที่ดิน	108	155,000	-														
เจ้าหนี้การค้า	201			13,000	-												
ทุน – สมฤทัย	301			216,000	-												
ถอนใช้ส่วนตัว	302	1,500	-														
ขายสินค้า	401			121,840	-							121,840	-				
รับคืนสินค้า	401.1	1,100	-							1,100	-						
ส่วนลดจ่าย	401.2	1,200	-							1,200	-						

3. การจัดทำกระดาดำการ 8 ช่อง ชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 ชั้นที่ 3 งบทดลองก่อนปรับปรุง รายการปรับปรุง งบกำไรขาดทุน (ต่อ)

ร้าน สมฤทัย

กระดาดำการ

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550

ข้อบัญชี	เลขที่ บัญชี	งบทดลอง				รายการปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
ซื้อสินค้า	501	78,200	-							78,200	-						
ส่งคืนสินค้า	501.1			800	-							800	-				
ส่วนลดรับ	501.2			1,000	-							1,000	-				
ค่าขนส่งเข้า	502	1,750	-							1,750	-						
ค่าโฆษณา	503	12,500	-							12,500	-						
เงินเดือน	504	10,500	-			(2) 3,800	-			14,300	-						
		354,650	-	354,650	-												
สินค้าคงเหลือปลายปี	104											18,200	-				
วัสดุสำนักงานใช้ไป	505					(1) 1,300	-			1,300	-						
เงินเดือนค้างจ่าย	202							(2) 3,800	-								
ค่าเสื่อมราคาเครื่องตกแต่ง	506					(3) 2,700	-			2,700	-						
หนี้สงสัยจะสูญ	507					(4) 410	-			410	-						
						8,210	-	8,210	-	127,960	-	141,840	-				
กำไรสุทธิ										13,880	-						
										141,840	-	141,840	-				

3. การจัดทำกระดาดำการ 8 ช่อง ชั้นที่ 4 งบดุล

ร้าน สมฤทัย

กระดาดำการ

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550

ข้อบัญชี	เลขที่ บัญชี	งบทดลอง			รายการปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต	เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
เงินสด	101	37,300	-										37,300	-		
ลูกหนี้	102	12,000	-										12,000	-		
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	103			550	-		(4) 410	-							960	-
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	104	14,500	-						14,500	-						
วัสดุสำนักงาน	105	2,100	-				(1) 1,300	-					800	-		
เครื่องตกแต่ง	106	27,000	-										27,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม –เครื่อง ตกแต่ง	107			1,460	-		(3) 2,700	-							4,160	-
ที่ดิน	108	155,000	-										155,000	-		
เจ้าหนี้การค้า	201			13,000	-										13,000	-
ทุน – สมฤทัย	301			216,000	-										216,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	1,500	-										1,500	-		
ขายสินค้า	401			121,840	-						121,840	-				
รับคืนสินค้า	401.1	1,100	-						1,100	-						
ส่วนลดจ่าย	401.2	1,200	-						1,200	-						

ตัวอย่างที่ 2 ร้านสมปรารถนา มีงบทดลองก่อนรายการปรับปรุง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 ดังนี้

ชื่อบัญชี	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสด	101	31,500	-		
เงินฝากธนาคาร	102	104,000	-		
ลูกหนี้	103	14,000	-		
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	104			1,050	-
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	105	16,400	-		
วัสดุสำนักงาน	107	3,200	-		
อุปกรณ์สำนักงาน	108	48,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อุปกรณ์	109			7,600	-
อาคาร	110	425,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม - อาคาร	111			14,500	-
ที่ดิน	112	386,000	-		
เจ้าหนี้การค้า	201			18,200	-
เจ้าหนี้เงินกู้ 4 %	202			121,000	-
ทุน - สมปรารถนา	301			847,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	4,500	-		
ขายสินค้า	401			245,000	-
รับคืนสินค้า	401.1	1,600	-		
ส่วนลดจ่าย	401.2	2,300	-		
ซื้อสินค้า	501	198,500	-		
ส่งคืนสินค้า	501.1			1,400	-
ส่วนลดรับ	501.2			2,300	-
ค่าขนส่งเข้า	502	2,400	-		
เงินเดือนพนักงานขาย	503	17,500	-		
ค่าน้ำค่าไฟ	504	3,150	-		
		1,258,050	-	1,258,050	-

ข้อมูลเพิ่มเติม :-

1. สิ้นค้าคงเหลือปลายงวดตรวจนับและตีราคาได้ 21,500 บาท วัสดุสำนักงานคงเหลือ 750 บาท
2. กิจการพบว่ายังไม่ได้จ่ายเงินเดือนพนักงานขายอีก 3 คน ๆ ละ 4,800 บาท และได้รับใบแจ้งหนี้จากการไฟฟ้า 1,450 บาท
3. ให้คิดว่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน 15% ต่อปี อาคาร 10 % ต่อปี
4. ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 1% ของยอดขายเชื่อสุทธิ 123,000 บาท
5. เงินกู้ ดอกเบี้ย 4 % กู้มาตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2549 ยังไม่เคยจ่ายดอกเบี้ยเลย

- ให้ทำ
1. บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป ณ วันสิ้นปี
 2. จัดทำกระดาษทำการ 10 ช่อง สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2549
 3. จัดทำกระดาษทำการ 8 ช่อง สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2549

1. บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป ณ วันสิ้นปี

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 23

พ.ศ. 2549		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต	บาท	สต
ธ.ค.	31	วัสดุสำนักงานใช้ไป (3,200 - 750)	505	2,450	-		
		วัสดุสำนักงาน	107			2,450	-
	(2)	ตัดวัสดุสำนักงานเป็นค่าใช้จ่าย					
		เงินเดือนพนักงานขาย	503	14,400	-		
		ค่าน้ำค่าไฟ	504	1,450	-		
		เงินเดือนค้ำจ่าย	203			14,400	-
		ค่าน้ำค่าไฟค้ำจ่าย	204			1,450	-
		ปรับปรุงค่าใช้จ่ายที่ยังไม่ได้จ่าย					
	(3)	ค่าเสื่อมราคา – อุปกรณ์สำนักงาน	506	7,200	-		
		(48,000 x 15%)					
		ค่าเสื่อมราคา – อาคาร (425,000 x 10%)	507	42,500	-		
		ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์				7,200	-
	(4)	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคาร				42,500	-
		คิดค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์และอาคาร					
	31	หนี้สงสัยจะสูญ (123,000 x 1%)	508	1,230	-		
		ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	104			1,230	-
	(5)	ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 5%					
		ดอกเบี้ยจ่าย(121,000x4%x5/12/)	509	2,016	67		
		ดอกเบี้ยค้ำจ่าย	205			2,016	67
	31	บันทึกปรับปรุงเงินเดือนที่ค้ำจ่าย					

2. จัดทำกระดาดำทำการ 10 ช่อง สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2549

ร้าน สมปรารถนา

กระดาดำทำการ

สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549

ข้อบัญญัติ	เลขที่ บัญชี	งบทดลอง				รายการปรับปรุง				งบทดลองหลังปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
เงินสด	101	31,500	-							31,500	-							31,500	-		
เงินฝากธนาคาร	102	104,000	-							104,000	-							104,000	-		
ลูกหนี้	103	14,000	-							14,000	-							14,000	-		
ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ	104			1,050	-			(4) 1,230	-			2,280	-							2,280	-
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	105	16,400	-							16,400	-			16,400	-						
วัสดุสำนักงาน	106	3,200	-					(1) 2,450	-	750	-							750	-		
อุปกรณ์สำนักงาน	107	48,000	-							48,000	-							48,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม – อุปกรณ์	108			7,600	-			(3) 7,200	-			14,800	-							14,800	-
อาคาร	109	425,000	-							425,000	-							425,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม – อาคาร	110			14,500	-			(3) 42,500	-			57,000	-							57,000	-
ที่ดิน	111	386,000	-							386,000	-							386,000	-		
เจ้าหนี้การค้า	201			18,200	-							18,200	-							18,200	-
เจ้าหนี้เงินกู้ 4 %	202			121,000	-							121,000	-							121,000	-
ทุน – สมปรารถนา	301			747,000	-							747,000	-							747,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	4,500	-							4,500	-							4,500	-		
ขายสินค้า	401			345,000	-							345,000	-			345,000	-				
รับคืนสินค้า	401.1	1,600	-							1,600	-			1,600	-						

การจัดทำกระดาดำการ 10 ช่อง (ต่อ)

ข้อบัญญัติ	เลขที่ บัญญัติ	งบทดลอง				รายการปรับปรุง				งบทดลองหลังปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
ส่วนลดจ่าย	401.2	2,300	-							2,300	-			2,300	-						
ซื้อสินค้า	501	198,500	-							198,500	-			198,500	-						
ส่งคืนสินค้า	501.1			1,400	-							1,400	-			1,400	-				
ส่วนลดรับ	501.2			2,300	-							2,300	-			2,300	-				
ค่าขนส่งเข้า	502	2,400	-							2,400	-			2,400	-						
เงินเดือนพนักงานขาย	503	17,500	-			⁽²⁾ 14,400	-			31,900	-			31,900	-						
ค่าน้ำค่าไฟ	504	3,150	-			⁽²⁾ 1,450	-			4,600	-			4,600	-						
		1,258,050	-	1,258,050	-																
สินค้าคงเหลือปลายปี	105															21,500	-	21,500	-		
วัสดุสำนักงานใช้ไป	505					⁽¹⁾ 2,450	-			2,450	-			2,450	-						
เงินเดือนค้างจ่าย	203						⁽²⁾ 14,400	-			14,400	-							14,400	-	
ค่าน้ำค่าไฟค้างจ่าย	204						⁽²⁾ 1,450	-			1,450	-							1,450	-	
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	506					⁽³⁾ 7,200	-			7,200	-			7,200	-						
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	507					⁽³⁾ 42,500	-			42,500	-			42,500	-						
หนี้สงสัยจะสูญ	508					⁽⁴⁾ 1,230	-			1,230	-			1,230	-						
ดอกเบี้ยจ่าย	509					⁽⁵⁾ 2,016	67			2,016	67			2,016	67						
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	205						⁽⁵⁾ 2,016	67			2,016	67							2,016	67	
						71,246	67	71,246	67	1,326,846	67	1,326,846	67	313,096	67	370,200	-	1,035,250	-	978,146	67
กำไรสุทธิ														57,103	33				57,103	33	
														370,200	-	370,200	-	1,035,250	-	1,035,250	-

3. จัดทำกระดาดำการ 8 ช่อง สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2549

ร้าน สมปรารถนา

กระดาดำการ

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549

ข้อบัญญัติ	เลขที่ บัญชี	งบทดลอง				รายการปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
เงินสด	101	31,500	-											31,500	-		
เงินฝากธนาคาร	102	104,000	-											104,000	-		
ลูกหนี้	103	14,000	-											14,000	-		
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	104			1,050	-			(4) 1,230	-							2,280	-
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	105	16,400	-							16,400	-						
วัสดุสำนักงาน	106	3,200	-					(1) 2,450	-					750	-		
อุปกรณ์สำนักงาน	107	48,000	-											48,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม – อุปกรณ์	108			7,600	-			(3) 7,200	-							14,800	-
อาคาร	109	425,000	-											425,000	-		
ค่าเสื่อมราคาสะสม – อาคาร	110			14,500	-			(3) 42,500	-							57,000	-
ที่ดิน	111	386,000	-											386,000	-		
เจ้าหนี้การค้า	201			18,200	-											18,200	-
เจ้าหนี้เงินกู้ 4 %	202			121,000	-											121,000	-
ทุน – สมปรารถนา	301			747,000	-											747,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	4,500	-											4,500	-		
ขายสินค้า	401			345,000	-							345,000	-				
รับคืนสินค้า	401.1	1,600	-							1,600	-						

กระดาษทำการ 8 ช่อง (ต่อ)

ร้าน สมปรารถนา

กระดาษทำการ

สำหรับระยะเวลา 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549

ข้อบัญญัติ	เลขที่ บัญญัติ	งบทดลอง				รายการปรับปรุง				งบกำไรขาดทุน				งบดุล			
		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต		เดบิต		เครดิต	
ส่วนลดจ่าย	401.2	2,300	-							2,300	-						
ซื้อสินค้า	501	198,500	-							198,500	-						
ส่งคืนสินค้า	501.1			1,400	-							1,400	-				
ส่วนลดรับ	501.2			2,300	-							2,300	-				
ค่าขนส่งเข้า	502	2,400	-							2,400	-						
เงินเดือนพนักงานขาย	503	17,500	-			(2)	14,400	-		31,900	-						
ค่าน้ำค่าไฟ	504	3,150	-			(2)	1,450	-		4,600	-						
		1,258,050	-	1,258,050	-												
สินค้าคงเหลือปลายปี	105											21,500	-	21,500	-		
วัสดุสำนักงานใช้ไป	505					(1)	2,450	-		2,450	-						
เงินเดือนค้างจ่าย	203						(2)	14,400	-						14,400	-	
ค่าน้ำค่าไฟค้างจ่าย	204						(2)	1,450	-						1,450	-	
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	506					(3)	7,200	-		7,200	-						
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	507					(3)	42,500	-		42,500	-						
หนี้สงสัยจะสูญ	508					(4)	1,230	-		1,230	-						
ดอกเบี้ยจ่าย	509					(5)	2,016	67		2,016	67						
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	205						(5)	2,016	67						2,016	67	
						72,427	67	72,427	67	313,096	67	370,200	-	1,035,250	-	978,146	67
กำไรสุทธิ										57,103	33					57,103	33
										370,200	-	370,200	-	1,035,250	-	1,035,250	-

7.4 การจัดทำงานการเงินสำหรับกิจการเจ้าของคนเดียวประเภทธุรกิจซื้อขายสินค้า จากกระดาดำทำ การ 8 ช่อง และ 10 ช่อง

งบการเงิน (Financial Statement) หมายถึง รายงานที่แสดงข้อมูลอันเป็นผลจากการประกอบ ธุรกิจของกิจการซึ่งประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เจ้าของ งบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน งบย่อ และคำอธิบายอื่น ซึ่งระบุว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน ²

ส่วนประกอบของงบการเงิน (ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 เรื่อง การนำเสนอ งบการเงิน วันที่บังคับใช้ 1 มกราคม 2542)

1. **งบดุล (Balance Sheet)** จัดทำขึ้นเพื่อแสดงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง
2. **งบกำไรขาดทุน (Income Statement)** จัดทำขึ้นเพื่อแสดงผลการดำเนินงานของกิจการใน ระหว่างงวดบัญชี หรือสิ้นงวดบัญชีใดบัญชีหนึ่ง

3. งบใดงบหนึ่งต่อไปนี้

3.1 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้เจ้าของ (Statement of Changes in owner Equity) หมายถึง รายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เจ้าของ

3.2 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

4. **งบกระแสเงินสด (Cash flow Statement)** เป็นรายงานที่แสดงถึงการได้มาและใช้ไปของ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

5. นโยบายการบัญชี

6. **หมายเหตุประกอบงบการเงิน (Note to financial Statement)** ประกอบด้วย คำอธิบาย และการวิเคราะห์รายละเอียดของจำนวนเงินที่แสดงในงบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และ งบการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เจ้าของ โดยแสดงในรูปของงบย่อ หรืองบประกอบต่าง ๆ รวมทั้ง ข้อมูลเพิ่มเติม ข้อมูลที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้เปิดเผยและการเปิดเผยข้อมูลอื่นที่จะทำให้ งบการเงินแสดงโดยถูกต้องตามที่ควรซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจได้ถูกต้อง

โครงสร้างหมายเหตุประกอบงบการเงิน มีดังนี้

6.1 หมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการต้อง

- แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดทำงานการเงิน และนโยบายการบัญชีที่เลือกใช้กับ รายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่สำคัญ
- เปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด
- ให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงินแต่เป็นข้อมูลที่จำเป็น เพื่อให้ งบการเงินนั้นแสดงโดยถูกต้องตามที่ควร

6.2 หมายเหตุประกอบงบการเงินต้องแสดงอย่างเป็นระบบ รายการแต่ละรายการในงบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสดต้องอ้างอิงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในหมายเหตุประกอบงบการเงินได้

การนำเสนองบการเงินมี 2 ประเภท

1. **งบการเงินประจำปี** เป็นงบการเงินที่จัดทำขึ้น ณ วันสิ้นงวดบัญชีเพื่อแสดงฐานะการเงินผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดในรอบปีบัญชีนั้น ๆ ของกิจการ

2. **งบการเงินระหว่างกาล** เป็นงบการเงินที่จัดทำขึ้นระหว่างงวดบัญชีเพื่อแสดงฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ใช้งบการเงินได้ทราบข้อมูลทางการเงินก่อนสิ้นงวดบัญชี เช่น งบการเงินรายเดือน รายไตรมาส รายครึ่งปี

เมื่อกิจการได้ปรับปรุงและแก้ไขข้อผิดพลาดทางบัญชีต่าง ๆ เรียบร้อยแล้วก็จะจัดทำงบการเงินขึ้นซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ แบบบัญชีและแบบรายงานซึ่งถือว่า แบบรายงานเป็นที่นิยมใช้ในเชิงปฏิบัติมากที่สุดในปัจจุบัน³

สำหรับในหน่วยการเรียนนี้จะกล่าวถึงเฉพาะ

7.4.1 งบกำไรขาดทุน (Profit and Loss Statement or Income Statement)

7.4.2 งบดุล (Balance Sheet)

7.4.1 งบกำไรขาดทุน (Profit and Loss Statement or Income Statement) งบกำไรขาดทุนเป็นรายงานการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี โดยปกติก็จะเป็นรอบ 1 ปีแต่กิจการอาจจัดทำได้ปีละหลายครั้ง เช่น ทุกเดือน ทุก 3 เดือน ทุก 6 เดือน งบเหล่านี้เรียกว่า “งบการเงินระหว่างกาล” หรือ “งบการเงินระหว่างงวด” (Interim Report) ซึ่งจะมีหลักและวิธีการจัดทำเช่นเดียวกันกับการจัดทำงบกำไรขาดทุน ณ วันสิ้นปี

งบกำไรขาดทุนที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทยจะแสดงผลการดำเนินงานโดยรวมรายการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในส่วนทุนตามปกติและรายการพิเศษที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดด้วย เช่น กำไรขาดทุนจากการแพ้หรือชนะคดีในศาล ขาดทุนจากไฟไหม้ แผ่นดินไหว หรือน้ำท่วม เป็นต้น⁴

รูปแบบการจัดเรียงรายการในงบกำไรขาดทุนมี 2 วิธี คือ

1. วิธีแสดงยอดแบบขั้นเดียว (Single Step)
2. วิธีแสดงยอดแบบหลายขั้น (Multiple Step)

การจัดทำงบกำไรขาดทุนนั้นสามารถจัดทำได้ 2 แบบ คือ

1. งบกำไรขาดทุนแบบรายงาน
2. งบกำไรขาดทุนแบบบัญชี

การจัดทำงบกำไรขาดทุนวิธีขั้นเดียวและวิธีหลายชั้นแบบรายงาน

1. งบกำไรขาดทุนวิธีขั้นเดียว (Single Step Income Statement Report From) แบบรายงาน ในวิธีนี้แบ่งงบออกเป็น ห้างบ และตัวงบ

ห้างบ ประกอบด้วย ชื่อกิจการ งบกำไรขาดทุน รอบระยะเวลาที่จัดทำงบกำไรขาดทุน

ตัวงบ ให้แสดงส่วนที่เป็นรายได้ทั้งหมด แล้วรวมยอด ต่อด้วยส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายทั้งหมดแล้วรวมยอด นำยอดรวมของค่าใช้จ่ายไปหักจากยอดรวมของรายได้ ผลต่างที่ได้ :-

- หากรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย ผลต่างเป็น กำไรสุทธิ
- หากรายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย ผลต่างเป็น ขาดทุนสุทธิ

ในวิธีนี้จะต้องมีรายละเอียดแสดงการคำนวณประกอบงบกำไรขาดทุนด้วย ดังนี้

รูปแบบของการจัดทำงบกำไรขาดทุนวิธีขั้นเดียว แบบรายงาน

ชื่อกิจการ.....				}	ห้างบ
งบกำไรขาดทุน					
สำหรับงวด	สิ้นสุดวันที่	เดือน	พ.ศ.		
<hr/>					
รายได้ :-					
ขายสินค้าสุทธิ (งบประกอบ 1)			xxx	}	ตัวงบ
รายได้อื่น ๆ			<u>xx</u>		
ค่าใช้จ่าย :-					
ต้นทุนสินค้าที่ขาย (งบประกอบ 2)			xx	}	
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (งบประกอบ 3)			xx		
ดอกเบี้ยจ่าย			<u>xx</u>		
กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ)				<u>xxx</u>	

รายละเอียดการคำนวณประกอบ

งบประกอบ 1 ขายสินค้าสุทธิ

ขายสินค้า		xxx
หัก ราคิน	xx	
ส่วนลดจ่าย	xx	xx
ขายสินค้าสุทธิ		xxx

งบประกอบ 2 ต้นทุนสินค้าที่ขาย

สินค้าคงเหลือต้นปี			xx
บวก ซื้อสินค้าสุทธิ:-			
ซื้อสินค้า		xxx	
บวก ค่าขนส่งเข้า		<u>xx</u>	
รวม		xxx	
หัก ส่งคืนสินค้า	xx		
ส่วนลดรับ	<u>xx</u>	<u>xx</u>	xxx
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย			xxx
หัก สินค้าคงเหลือปลายปี			<u>xx</u>
ต้นทุนสินค้าที่ขาย			<u>xxx</u>

งบประกอบ 3 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร**ค่าใช้จ่ายในการขาย :-**

เงินเดือนพนักงานขาย	xx	
ค่านายหน้า	xx	
ค่าโฆษณา	xx	
ค่าขนส่งออก	xx	
ค่ารับรองลูกค้า	<u>xx</u>	xxx

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร :-

วัสดุสำนักงานใช้ไป	xx	
ค่าเสื่อมราคา.....	xx	
หนี้สงสัยจะสูญ	xx	
ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์	xx	
ค่าเบี้ยประกัน	xx	
ค่าขนส่งออก	xx	
เงินเดือนผู้จัดการฝ่ายบุคคล	<u>xx</u>	xxx
รวมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร		<u>xxx</u>

2. การจัดทำงบกำไรขาดทุนวิธีหลายขั้น (Multiple Step Income Statement Report from) แบบรายงาน ในวิธีนี้ยังแบ่งออกเป็น กรณีที่

2.1 กิจการบันทึกสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory System)

2.2 กิจการบันทึกสินค้าคงเหลือแบบสิ้นงวด (Periodic Inventory System)

งบกำไรขาดทุนแบบนี้เป็นงบที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการกิจการ เพื่อแสดงให้เห็นต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายทุกบัญชี จึงไม่ต้องมีการแสดงรายละเอียดประกอบงบการเงิน ซึ่งกิจการจะได้รับประโยชน์จากการจัดทำงบกำไรขาดทุนในวิธีนี้ในการวิเคราะห์รายการทางการเงินและวางแผนการดำเนินงานของกิจการและเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมาก มีรูปแบบดังนี้

2.1 รูปแบบของการจัดทำงบกำไรขาดทุนวิธีหลายขั้น แบบรายงาน (กรณีบันทึกสินค้าแบบต่อเนื่อง) ในรูปแบบนี้กิจการมีการบันทึกยอดต้นทุนขายอยู่แล้วจึงไม่ต้องคำนวณหาต้นทุนขายอีกแสดงเป็นงบได้ดังนี้

ชื่อกิจการ.....				
งบกำไรขาดทุน				
	สำหรับงวด	สิ้นสุด วันที่	เดือน	พ.ศ.
ขายสินค้า				xxx
<u>หัก</u> รับคืนสินค้า		xx		
ส่วนลดจ่าย		<u>xx</u>		<u>xx</u>
ขายสินค้าสุทธิ				xxx
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย				<u>xx</u>
กำไรขั้นต้น				xxx
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน :-				
ค่าใช้จ่ายในการขาย :-				
เงินเดือนพนักงานขาย		xx		
ค่าโฆษณา		xx		
ค่าขนส่งออก		xx		
ค่ารับรองลูกค้า		<u>xx</u>		xxx
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร :-				
วัสดุสำนักงานใช้ไป		xx		
ค่าเสื่อมราคา.....		xx		
หนี้สงสัยจะสูญ		xx		
ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์		xx		

ค่าเบี้ยประกัน	xx		
ค่าขนส่งออก	xx		
เงินเดือนผู้จัดการฝ่ายบุคคล	<u>xx</u>	<u>xxx</u>	<u>xxx</u>
กำไรสุทธิ			<u>xxx</u>

2.2 รูปแบบของการจัดทำงบกำไรขาดทุนวิธีหลายชั้น แบบรายงาน (กรณีบันทึกสินค้าแบบสิ้นงวด) ในวิธีนี้จะต้องมีการคำนวณหาต้นทุนสินค้าที่ขายเนื่องจากกิจการไม่ได้บันทึกต้นทุนขายไว้ก่อน ตัวงบจึงต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาของต้นทุนสินค้าที่ขายไว้ด้วยและในวิธีนี้ กิจการไม่ต้องจัดทำ งบประกอบ ต่าง ๆ เนื่องจากในตัวงบ มีรายละเอียดครบอยู่แล้ว โดยแสดงได้ ดังนี้

ชื่อกิจการ.....				
งบกำไรขาดทุน				
สำหรับงวด	สิ้นสุด วันที่	เดือน	พ.ศ.	
ขายสินค้า				xxx
หัก รับคืนสินค้า	xx			
ส่วนลดจ่าย	<u>xx</u>			<u>xx</u>
ขายสินค้าสุทธิ				xxx
หัก ต้นทุนสินค้าที่ขาย :-				
สินค้าคงเหลือต้นงวด			xx	
บวก ซื้อสินค้า	xxx			
ค่าขนส่งเข้า	<u>xx</u>			
รวม	xxx			
หัก ส่งคืน	xx			
ส่วนลดรับ	<u>xx</u>	<u>xx</u>	<u>xxx</u>	ซื้อสุทธิ
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย			xxx	
หัก สินค้าคงเหลือปลายปี			<u>xx</u>	ต้นทุนขาย
กำไรขั้นต้น				xxx
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน :-				
ค่าใช้จ่ายในการขาย :-				
เงินเดือนพนักงานขาย	xx			
ค่านายหน้า	xx			
ค่าโฆษณา	xx			
ค่าขนส่งออก	xx			
ค่ารับรองลูกค้า	<u>xx</u>		xxx	

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร :-

วัสดุสำนักงานใช้ไป	xx		
ค่าเสื่อมราคา.....	xx		
หนี้สงสัยจะสูญ	xx		
ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์	xx		
ค่าเบี้ยประกัน	xx		
ค่าขนส่งออก	xx		
เงินเดือนผู้จัดการฝ่ายบุคคล	<u>xx</u>	<u>xxx</u>	<u>xxx</u>

กำไรสุทธิ

xxx

หมายเหตุ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำงบกำไรขาดทุนแบบไหน หากกิจการมีเหตุการณ์พิเศษที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นปกติวิสัยอาจเป็น รายได้พิเศษ เช่น ดอกเบี้ยรับ กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา หรือ ค่าใช้จ่ายพิเศษ เช่น ดอกเบี้ยจ่าย ขาดทุนจากไฟไหม้ เป็นต้น บัญชีที่กล่าวเหล่านี้ ส่วนที่เป็นรายได้จะนำไปบวก กำไร ส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายจะนำไปหักจากกำไร การแสดงรายการในงบกำไรขาดทุนจะเป็นดังนี้

กำไรขั้นต้น	xxx
-------------	-----

หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร :-

ค่าใช้จ่ายในการขาย :-

ค่าโฆษณา	xx	
ค่าขนส่งออก	<u>xx</u>	xx

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร :-

ค่าเช่าสำนักงาน	xx		
ค่าเบี้ยประกัน	<u>xx</u>	<u>xx</u>	<u>xx</u>

กำไรจากการดำเนินงาน	xxx
---------------------	-----

บวก รายได้อื่น ๆ :-

ดอกเบี้ยรับ	<u>xx</u>
รวม	xxx

หัก ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ :-

ดอกเบี้ยจ่าย	<u>xx</u>
--------------	-----------

กำไรสุทธิ	<u><u>xxx</u></u>
-----------	-------------------

3. การจัดทำงบกำไรขาดทุน แบบบัญชี ในวิธีนี้จะแบ่งตัวงบออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านขวา (ด้าน Dr.) ของตัวงบใช้บันทึกรายได้ ด้านซ้าย (ด้าน Cr.) ของตัวงบแสดงยอดที่เป็นค่าใช้จ่าย ผลต่างที่เกิดขึ้น ถ้า ด้านรายได้มากกว่าด้านค่าใช้จ่ายผลต่างเป็นกำไรสุทธิให้ใส่ผลต่างที่ด้าน Dr. แต่ถ้า ด้านรายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย ผลต่างเป็นขาดทุนสุทธิ ให้ใส่ผลต่างด้าน Cr.

ชื่อกิจการ.....

งบกำไรขาดทุน

สำหรับงวด	สิ้นสุดวันที่	เดือน	พ.ศ.		
สินค้าคงเหลือต้นปี	xx	-	ขายสินค้า	xx	-
รับคืนสินค้า	xx	-	ส่งคืนสินค้า	xx	-
ส่วนลดจ่าย	xx	-	ส่วนลดรับ	xx	-
ซื้อสินค้า	xx	-	สินค้าคงเหลือปลายปี	xx	-
ค่าขนส่งเข้า	xx	-			
ค่าโฆษณา	xx	-			
ค่านายหน้า	xx	-			
เงินเดือนพนักงานขาย	xx	-			
ค่าขนส่งออก	xx	-			
ค่าเช่าสำนักงาน	xx	-			
วัสดุสำนักงานใช้ไป	xx	-			
ค่าเสื่อมราคา -	xx	-			
หนี้สงสัยจะสูญ	xx	-			
กำไรสุทธิ *** (ผลต่าง Dr และ Cr)	xx	-			
	xxx	-		xxx	-

จากตัวอย่างที่ 2 ข้างต้น ร้านสมปรารถนา สามารถนำกระด้ายทำการ 8 ช่อ หรือ กระด้ายทำการ 10 ช่อมาช่วยจัดทำงบกำไรขาดทุนได้ ดังนี้ :-

1. งบกำไรขาดทุนวิธีขั้นเดียว แบบรายงาน
2. งบกำไรขาดทุนวิธีหลายขั้น แบบรายงาน (บันทึกสินค้าแบบสิ้นงวด)
3. งบกำไรขาดทุนแบบ บัญชี

1. งบกำไรขาดทุนวิธีขั้นเดียว แบบรายงาน

ร้าน สมปรรธนา

งบกำไรขาดทุน

สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2549

รายได้ :-

ขายสินค้าสุทธิ (งบประกอบ 1)	341,100	
รายได้อื่น ๆ	-	341,100

ค่าใช้จ่าย :-

ต้นทุนสินค้าที่ขาย (งบประกอบ 2)	192,100	
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (งบประกอบ 3)	89,880	
ดอกเบี้ยจ่าย	<u>2,016.67</u>	<u>283,996.67</u>

กำไรสุทธิ 57,103.33

รายละเอียดการคำนวณงบประกอบ

งบประกอบ 1 ขายสินค้าสุทธิ

ขายสินค้า		345,000
หัก รับคืน	1,600	
ส่วนลดจ่าย	<u>2,300</u>	<u>3,900</u>
ขายสินค้าสุทธิ		<u>341,100</u>

งบประกอบ 2 ต้นทุนสินค้าที่ขาย

สินค้าคงเหลือต้นปี		16,400
บวก ซื้อสินค้าสุทธิ:-		
ซื้อสินค้า	198,500	
บวก ค่าขนส่งเข้า	<u>2,400</u>	
รวม	200,900	
หัก ส่งคืนสินค้า	1,400	
ส่วนลดรับ	<u>2,300</u>	<u>3,700</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย		213,600
หัก สินค้าคงเหลือปลายปี		<u>21,500</u>
ต้นทุนสินค้าที่ขาย		<u>192,100</u>

งบประกอบ 3 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการขาย :-

เงินเดือนพนักงานขาย	31,900	31,900
---------------------	--------	--------

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร :-

ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์	4,600	
วัสดุสำนักงานใช้ไป	2,450	
ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์	7,200	
ค่าเสื่อมราคา - อาคาร	42,500	
หนี้สงสัยจะสูญ	<u>1,230</u>	<u>57,980</u>
รวมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร		<u>89,880</u>

2. งบกำไรขาดทุนวิธีหลายชั้น แบบรายงาน (บันทึกสินค้าแบบสิ้นงวด)

ร้าน สมปรรณนา

งบกำไรขาดทุน

สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2549

ขายสินค้า			345,000
<u>หัก</u> รับคืนสินค้า	1,600		
ส่วนลดจ่าย	<u>2,300</u>		<u>3,900</u>
ขายสินค้าสุทธิ			341,100
<u>หัก</u> ต้นทุนสินค้าที่ขาย :-			
สินค้าคงเหลือต้นงวด		16,400	
<u>บวก</u> ซื้อสินค้า	198,500		
ค่าขนส่งเข้า	<u>2,400</u>		
รวม	200,900		
<u>หัก</u> ส่งคืน	1,400		
ส่วนลดรับ	<u>2,300</u>	<u>3,700</u>	<u>197,200</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย			213,600
<u>หัก</u> สินค้าคงเหลือปลายปี		<u>21,500</u>	<u>192,100</u>
กำไรขั้นต้น			149,000

หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน :-

ค่าใช้จ่ายในการขาย :-

เงินเดือนพนักงานขาย	<u>31,900</u>	31,900
---------------------	---------------	--------

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร :-

วัสดุสำนักงานใช้ไป	2,450		
ค่าเสื่อมราคา- อุปกรณ์	7,200		
ค่าเสื่อมราคา – อาคาร	42,500		
หนี้สงสัยจะสูญ	1,230		
ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์	<u>4,600</u>	<u>57,980</u>	<u>89,880</u>

กำไรจากการดำเนินงาน 59,120

หัก ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ :-

ดอกเบี้ยจ่าย 2,016.67

กำไรสุทธิ 57,103.33

3. งบกำไรขาดทุนแบบ บัญชี

ร้าน สมปรารถนา

งบกำไรขาดทุน

สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2549

สินค้าคงเหลือต้นปี	16,400	-	ขายสินค้า	345,000	-
รับคืนสินค้า	1,600	-	ส่งคืนสินค้า	1,400	-
ส่วนลดจ่าย	2,300	-	ส่วนลดรับ	2,300	-
ซื้อสินค้า	198,500	-	สินค้าคงเหลือปลายปี	21,500	-
ค่าขนส่งเข้า	2,400	-			
เงินเดือนพนักงานขาย	31,900	-			
ค่าน้ำ ค่าไฟ	4,600	-			
วัสดุสำนักงานใช้ไป	2,450	-			
ค่าเสื่อมราคา – อุปกรณ์	7,200	-			
ค่าเสื่อมราคา - อาคาร	42,500	-			
หนี้สงสัยจะสูญ	1,230	67			
ดอกเบี้ยจ่าย	2,016	33			
กำไรสุทธิ **	57,103	-			
	<u>370,200</u>	-		<u>370,200</u>	-

** (ผลต่างของ ด้าน Dr และ ด้าน Cr) หากเป็นผลขาดทุน ผลต่างจะอยู่ทางด้าน Cr.

7.4.2 งบดุล (Balance Sheet) เป็นงบที่แสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง หมวดบัญชีที่แสดงในงบดุลมี 3 หมวดคือ สินทรัพย์ หนี้สิน และ ส่วนของเจ้าของ สำหรับการจัดทำงบดุลนั้น ไม่ว่ากิจการนั้นจะมีวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ แบบสิ้นงวด (Periodic Inventory System) หรือแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory System) ก็ตาม ต่างก็มีวิธีการจัดทำงบดุลเหมือนกันไม่แตกต่างกัน ซึ่งวิธีการจัดทำงบดุลของธุรกิจ ซื้อขายสินค้านั้นจะคล้ายกับ การจัดทำงบดุลของธุรกิจให้บริการ แตกต่างกันเพียงธุรกิจซื้อขายสินค้าจะมีบัญชี “สินค้าคงเหลือ” เข้ามาอยู่ในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนโดยในงบดุลของธุรกิจให้บริการจะไม่มีบัญชีสินค้าคงเหลือนี้ ส่วนบัญชีอื่นนอกเหนือจากนั้นจะแสดงเหมือนกัน

รูปแบบในการจัดทำงบดุล จัดทำได้ 2 แบบ คือ

1. แบบรายงาน (Report Form)
2. แบบบัญชี (Account From)

1. ขั้นตอนและวิธีการจัดทำงบดุล แบบรายงาน

งบดุลแบบรายงานแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ หัวงบ และตัวงบ โดยมีส่วนประกอบดังนี้

1. หัวงบ ประกอบด้วย ชื่อกิจการ..... , คำว่า “งบดุล” และ วันที่จัดทำงบดุลนั้น
2. ตัวงบ แบ่งเป็นสองส่วนคือ

- ส่วนแรก เป็นส่วนของ สินทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วย สินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (อาคาร ที่ดิน และอุปกรณ์)

- ส่วนที่สอง เป็นส่วนของ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของกิจการ ซึ่งจะเริ่มจากหนี้สินที่ประกอบด้วย หนี้สินระยะสั้น(หนี้สินหมุนเวียน) หนี้สินระยะยาว(หนี้สินไม่หมุนเวียน) และสุดท้ายเป็น ทุน หรือเรียกอีกอย่างว่า ส่วนของเจ้าของกิจการ

เมื่อจัดทำตัวงบทั้งสองส่วนเรียบร้อยแล้วให้รวมตัวเลขแต่ละส่วน ทั้งสองส่วนจะต้องมีผลรวมตัวเลขเท่ากันทั้งสองด้าน ตามสมการบัญชีที่ว่า $\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ทุน}$ ซึ่งจัดทำเป็นงบได้ดังนี้

งบดุล แบบรายงาน

ชื่อกิจการ

งบดุล

วันที่ เดือน พ.ศ.

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน :-

เงินสด		xx	
เงินฝากธนาคาร		xx	
สินค้าคงเหลือ		xx	
ลูกหนี้การค้า	xx		
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>x</u>	<u>xx</u>	xxx

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ :-

รถยนต์	xx		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสมรถยนต์	<u>x</u>	xx	
เครื่องตกแต่ง	xx		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสมเครื่องตกแต่ง	<u>x</u>	xx	
ที่ดิน		<u>xx</u>	<u>xxx</u>

รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น

xxx

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินระยะสั้น :-

เจ้าหนี้การค้า	xx		
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	xx		
ตั๋วเงินจ่าย	<u>xx</u>	xxx	

หนี้สินระยะยาว :-

เจ้าหนี้จำนอง	xx		
เจ้าหนี้เงินกู้	<u>xx</u>	<u>xxx</u>	xxx

ส่วนของผู้ถือหุ้น :-

ทุนต้นปียกมา	xxx		
บวก กำไรสุทธิ (หัก ขาดทุนสุทธิ)	<u>xx</u>		
รวม	xxx		
หัก ถอนใช้ส่วนตัว	<u>xx</u>		<u>xxx</u>

รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

xxx

จากโจทย์ตัวอย่างที่ 2 ร้านสมปรารถนา สามารถนำข้อมูลในกระดาษทำการทั้ง 8 ช่อง และ 10 ช่อง มาจัดทำเป็นงบดุลแบบรายงานได้ดังนี้

ร้าน สมปรารถนา			
งบดุล			
วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2549			
<u>สินทรัพย์</u>			
สินทรัพย์หมุนเวียน :-			
เงินสด		31,500	
เงินฝากธนาคาร		104,000	
สินค้าคงเหลือ		21,500	
ลูกหนี้การค้า	14,000		
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>2,280</u>	11,720	
วัสดุสำนักงาน		<u>750</u>	169,470
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ :-			
อุปกรณ์สำนักงาน	48,000		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสมอุปกรณ์	<u>14,800</u>	33,200	
อาคาร	425,000		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสมเครื่องตกแต่ง	<u>57,000</u>	368,000	
ที่ดิน		<u>386,000</u>	787,200
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น			<u>956,670</u>
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
หนี้สินระยะสั้น :-			
เจ้าหนี้การค้า	18,200		
เงินเดือนค้างจ่าย	14,400		
ค่าน้ำค่าไฟค้างจ่าย	1,450		
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	<u>2,016.67</u>	36,066.67	
หนี้สินระยะยาว :-			
เจ้าหนี้เงินกู้ 4 %	121,000	<u>121,000</u>	157,066.67
ส่วนของผู้ถือหุ้น :-			
ทุนต้นปียกมา		747,000	
บวก กำไรสุทธิ		<u>57,103.33</u>	
รวม		804,103.33	
หัก ถอนใช้ส่วนตัว		<u>4,500</u>	799,603.33
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			<u>956,670</u>

2. ขั้นตอนและการจัดทำงบดุลแบบบัญชี ในวิธีนี้จะแบ่งดังบออกเป็น สองด้าน คือด้าน เดบิตใช้บันทึกรายการในหมวดสินทรัพย์ ด้านเครดิตใช้บันทึกรายการในหมวด หนี้สินและส่วนของเจ้าของ (ทุน) เมื่อบันทึกครบทั้งสองด้านแล้ว ยอดรวมสองด้านนี้จะต้องมียอดเท่ากัน รูปแบบจะเป็นดังนี้

งบดุล แบบบัญชี

ชื่อกิจการ

งบดุล

วันที่ เดือน พ.ศ.

สินทรัพย์				หนี้สินและส่วนของเจ้าของกิจการ		
สินทรัพย์หมุนเวียน :-				หนี้สินระยะสั้น :-		
เงินสด	xx			เจ้าหนี้การค้า	xx	
เงินฝากธนาคาร	xx			เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	xx	
สินค้าคงเหลือ	xx			ตัวเงินจ่าย	xx	xxx
ลูกหนี้การค้า	xx			หนี้สินระยะยาว :-		
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	x	xx	xxx -	เจ้าหนี้จำนอง	xx	
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ :-				เจ้าหนี้เงินกู้	xx	xxx -
รถยนต์	xx			ส่วนของเจ้าของกิจการ :-		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสมรถยนต์	x	xx		ทุนต้นปียกมา		xxx
เครื่องตกแต่ง	xx			บวก กำไรสุทธิ (หัก ขาดทุนสุทธิ)	xx	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	x	xx		รวม		xxx
ที่ดิน	xxx		xxx -	หัก ถอนใช้ส่วนตัว	xx	xxx -
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น			x,xxx -	รวมหนี้สินและส่วนของเจ้าของกิจการ		x,xxx -

จากโจทย์ตัวอย่างที่ 2 ร้านสมปรารถนา สามารถนำข้อมูลในกระดาษทำการทั้ง 8 ช่อง และ 10 ช่อง มาจัดทำเป็นงบดุลแบบบัญชี ได้ดังนี้

ร้านสมปรารถนา

งบดุล

วันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549

สินทรัพย์			หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
สินทรัพย์หมุนเวียน :-			หนี้สินระยะสั้น :-		
เงินสด	31,500		เจ้าหนี้การค้า	18,200	
เงินฝากธนาคาร	104,000		เงินเดือนค้างจ่าย	14,400	
สินค้าคงเหลือ	21,500		ค่าน้ำค่าไฟค้างจ่าย	1,450	
ลูกหนี้การค้า	14,000		ดอกเบี้ยค้างจ่าย	2,016.67	36,066.67
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	2,280	11,720	หนี้สินระยะยาว :-		
วัสดุสำนักงาน	750	169,470	เจ้าหนี้เงินกู้ 4 %	121,000	157,066
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ :-			ส่วนของผู้ถือหุ้น :-		
อุปกรณ์สำนักงาน	48,000		ทุนต้นปียกมา	747,000	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสมอุปกรณ์	14,800	33,200	บวก กำไรสุทธิ	57,103.33	
อาคาร	425,000		รวม	804,103.33	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	57,000	368,000	หัก ถอนใช้ส่วนตัว	4,500	799,603
ที่ดิน	386,000	787,200			-
		956,670			-

คำราและหนังสืออ่านประกอบ

จรรยา บุญวานิช และ สังวาลย์ สันติเพชร การบัญชี 2 กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, หน้า 202 – 216

เชาวลีย์ พงศ์ผาติโรจน์ และ วรศักดิ์ ทุมมานนท์ หลักการบัญชี 1 พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548 หน้า 172 – 183 และ 225 – 250

ดวงสมร อรพินท์ และคณะ การบัญชีการเงิน พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548 หน้า 50

ธานี หิรัญรัมย์และคณะ การบัญชีขั้นต้น กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์, 2548 หน้า 338 – 352

ผกาพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร, การบัญชี 1 กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม, 2549 หน้า 2 – 37 ถึง 2 – 60

เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทา และ คณะ บัญชีเบื้องต้น 2 กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์เอมพันธ์, 2550 หน้า 231 - 247

อรุณี อย่างธรา และคณะ การบัญชีการเงิน พิมพ์ครั้งที่ 15 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548 หน้า 8 – 14

อำนาจ รัตนสุวรรณ และ อรรถพล ตรีตานนท์ การบัญชีขั้นต้น , www.Thailandaccount.com PowerPoint บทที่ 6 firm ที่ 3 – 47

แบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 7

ข้อ 7 - 1 ต่อไปนี้เป็นบททดลองก่อนปรับปรุงของร้าน ปลายฟ้า พาณิษฐ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550

ข้อบัญชี	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสด	101	38,000	-		
เงินฝากธนาคาร	102	214,000	-		
ลูกหนี้	103	26,500	-		
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	104			640	-
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	105	18,400	-		
วัสดุสำนักงาน	106	4,600	-		
ค่าเช่าสำนักงานจ่ายล่วงหน้า	107	16,000	-		
รถยนต์	108	218,000	-		
ที่ดิน	109	135,000	-		
เจ้าหนี้การค้า	201			19,000	-
ทุน – ปลายฟ้า	301			600,000	-
ถอนใช้ส่วนตัว	302	2,400	-		
ขายสินค้า	401			277,000	-
รับคืนสินค้า	401.1	1,650	-		
ส่วนลดจ่าย	401.2	2,200	-		-
ซื้อสินค้า	501	164,300	-		
ส่งคืนสินค้า	501.1			1,250	
ส่วนลดรับ	501.2			1,400	
ค่าขนส่งเข้า	502	3,400	-		-
เงินเดือนพนักงานขาย	503	12,300	-		-
ค่าโฆษณา	504	22,000	-		
ค่าขนส่งออก	505	4,100	-		
ค่าเช่าสำนักงาน	506	4,800	-		
ค่าสาธารณูปโภค	507	1,140	-		
เงินเดือนผู้จัดการทั่วไป	508	10,500	-		
		899,290	-	899,290	-

รายการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวด

1. สินค้าคงเหลือปลายงวดตรวจนับและตีราคาได้ 23,200 บาท
2. ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเป็น 3 % ของยอดลูกหนี้
3. คิดค่าเสื่อมราคารถยนต์ 10% ต่อปี
4. ค่าเช่าสำนักงานจ่ายล่วงหน้า ต้องตัดเป็นค่าใช้จ่ายของงวดบัญชีนี้ 1 ใน 4 ของยอดที่มี
4. วัสดุสำนักงานคงเหลือปลายปี 1,400 บาทระหว่างปีมีการซื้อเพิ่มเติม 2,750 บาท
5. กิจการให้เช่าหน้าร้านวางแผงขายขนม โดยคิดว่าเช่าสัปดาห์ละ 500 บาท ผู้เช่ายังไม่ได้จ่ายค่าเช่าเลย รวม 5 สัปดาห์

- ให้ทำ
1. บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป
 2. จัดทำกระด้ายทำการ 10 ช่อง สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2550
 3. จัดทำงบกำไรขาดทุนแบบ รายงาน
 4. จัดทำงบดุล แบบ รายงาน

ข้อ 7- 2 ต่อไปนี้เป็นบททดลองก่อนปรับปรุงของร้าน ฟ้ากระจ่าง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550

ชื่อบัญชี	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
		บาท	สต.	บาท	สต.
เงินสด	101	38,000	-		
ลูกหนี้	102	214,000	-		
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	103	26,500	-		
วัสดุสำนักงาน	104				
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	105	1 00	-		
อุปกรณ์สำนักงาน	106	600	-		
ที่ดิน	107	000	-		
เจ้าหนี้การค้า	108	00	-		
ค่าเช่าค้างจ่าย	109	,000	-		
ทุน – ฟ้ากระจ่าง	201			1 0	-
ถอนใช้ส่วนตัว	301			00	-
ขายสินค้า	302	00	-		
รับคืนสินค้า	401			000	-
ส่วนลดจ่าย	401.1	1	-		
ซื้อสินค้า	401.2	00	-		

ส่งคืนสินค้า	501	0	-		
ส่วนลดรับ	501.1			0	
ค่าขนส่งเข้า	501.2			00	
ค่านายหน้าพนักงานขาย	502	00	-		-
ค่าโฆษณา	503	00	-		-
ค่าขนส่งออก	504	00	-		
ค่าเช่าสำนักงาน	505	00	-		
ค่าสาธารณูปโภค	506	00	-		
เงินเดือนผู้จัดการทั่วไป	507	40	-		
	508	00	-		
			-		-

รายการปรับปรุง ณ วันสิ้นงวด

1. สินค้าคงเหลือปลายงวดตรวจนับและตีราคาได้ 23,200 บาท
2. ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็น 3 % ของยอดลูกหนี้
3. คิดค่าเสื่อมราคารถยนต์ 10% ต่อปี
4. ค่าเช่าสำนักงานจ่ายล่วงหน้า ต้องตัดเป็นค่าใช้จ่ายของงวดบัญชีนี้ 1 ใน 4 ของยอดที่มี
4. วัสดุสำนักงานคงเหลือปลายปี 1,400 บาทระหว่างปีมีการซื้อเพิ่มเติม 2,750 บาท
5. กิจการให้เช่าหน้าร้านวางแผงขายขนม โดยคิดว่าเช่าสัปดาห์ละ 500 บาท ผู้เช่ายังไม่ได้จ่ายค่าเช่าเลย รวม 5 สัปดาห์

- ให้ทำ
1. บันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป
 2. จัดทำกระดาดทำการ 10 ช่อง สำหรับงวด 1 ปี สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2550
 3. จัดทำงบกำไรขาดทุนแบบ รายงาน
 4. จัดทำงบดุล แบบ รายงาน

เชิงอรรถ หน่วยการเรียนรู้ที่ 7

- ¹ เชาวลิย์ พงศ์ผาติโรจน์ และ วรศักดิ์ ทุมมานนท์ หลักการบัญชี 1 พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548 หน้า 125
- ² ผกาพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร, การบัญชี 1 กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม, 2549 หน้า 2 – 37
- ³ เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทย์ และ คณะ บัญชีเบื้องต้น 2 กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์เอมพันธ์, 2550 หน้า 232
- ⁴ ธาวิ หิรัญรัมย์และคณะ การบัญชีขั้นต้น กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์, 2548 หน้า 349